

ISBN: 978-975-2482-08-1

© 2018 Ketebe Kitap ve Dergi Yayıncılığı A.Ş.

Ketebe Yayınları: 7

Düşünce

Editör

Yusuf Genç

Kapak

Harun Tan

Düzeltili

Rıdvan Tulum

Mizanpaj

Nilgün Sönmez

1. BASKI

Mart 2018
İstanbul

ketebe.com.tr

Ketebe Yayınları

Sertifika No. 34989

Maltepe Mahallesi Fetih

Caddesi No: 6 Dk: 2

Topkapı 34010 İstanbul

Tel: 212.612 29 30

e-mail: ketebe@ketebe.com

Baskı ve Cilt

İhlas Gazetecilik A.Ş.

Matbaa Sertifika No: 12227

Merkez Mah. 29 Ekim Cad.

İhlas Plaza No: 11 A/41

Yenibosna Bahçelievler / İstanbul

Tel: 212.454 37 11

Din Ekranında Nasıl Durur?

Medyada Dinin
Popüler Temsilleri

METE ÇAMDERELİ

KETEBE

Mete amdereli

Balıkesir'de doğdu (1962). İlk, orta ve lise öğrenimini Balıkesir'de tamamladı (1979). Selçuk Üniversitesi'nde Fransız Filolojisi okudu (1983). İstanbul Üniversitesi'nde Dilbilim alanında yüksek lisans (1993) ve Halkla İlişkiler Doktorası (1997) yaptı. Çeşitli üniversitelerde çalıştı. Halen İstanbul Ticaret Üniversitesi İletişim Fakültesi'nde öğretim üyesi.

Yazarın Ana Çizgileriyle Halkla İlişkiler, Yönetişim ve Reklam İletişimi, Reklam Dergi ve Gazeteleri, İletişime Giriş, Reklamın Görme Dediđi gibi kitaplarının yanında çok sayıda makale, çeviri ve derlemesi bulunuyor. Yazar daha önce Medya ve Din, Dijitalleşen Din, Medya ve Din Tartışmaları başlıklarıyla ortak editörlü kitap çalışmaları yürütmüştür.

İçindekiler

Başlarken.....	9
Medyada Dinin Popüler Temsili.....	11
Medyada Din Tezahürleri.....	53
Medyanın Dine Bakışı.....	69
Medya ve Ramazan.....	79
Sosyal Medya, Popüler Kültür ve Din.....	90
Medya ve Din Sempozyumu.....	101
Medya ve Din İçin Panorama.....	107
Medyada Dinin Konumu.....	113
Medya ile Din İlişkisini Yeniden Düşünmek.....	125
Bitirirken.....	148

Başlarken

İlk medya ve din derlemesini hazırlarken, bu alana nasıl ilgi duyduğumu ya da açık deyişle bu alanın içinde kendimi nasıl bulduğumu anlatmaya çalışmışım. Hafızaları tazelemek bakımından burada da kısaca yinelemekte yarar var.

Meridyen Derneği, Nisan 2011’de, ‘Türkiye’de popüler siyer çalışmaları’ başlıklı bir atölye çalışması düzenleyecekti. Benden de popüler kültür ve siyer ile medyayı ilişkilendiren bir tebliğ sunmam isteniyordu. Siyer değil ama genel anlamda din ile ilişkilendirilebilecek bir çalışmayla atölyeye katılabileceğimi söyledim. Kabul ettiler. Sanki asırlık bir yük omzuma binmişti. Bir yandan kaygılarımı dillendirebilecek bir platform bulmuş olmanın heyecanını yaşıyor, bir yandan da konunun ağır sorumluluğunu yaşıyordum. Bu tür çalışmaların öncesi neredeyse yok gibiydi. Medyada dinin temsil biçimleri tüm insanlık durumlarını doğrudan ilgilendirmesine rağmen neredeyse hiç ele alınmamış olduğunu düşündürecek denli eser miktarda çalışmayla karşılaşmışım. Yıllar yılı

farkettiğim sorunlara iyice yaklaşıncaya karşıma neresinden tulsula elde kalacak devasa bir alan çıktığını daha da derinden farkediyordum. Bir yerden başlanması gerekiyordu. Başladım. Elimden geldiğince dilim döndüğünce bir şeyler karaladım. Tebliğim ortaya çıkmış ve konuyla ilgili açıklığı iyice idrak etmemi sağlayan bir iki de konferans vermiştim ardından. Konu önümde giderek bakir bir alan olmaya devam ediyor ama üstesinden de gelemiyordum.

İşte medya-din ile buluşma hikâyem böyleydi. Ya sonrası...

Sonrasında, kaygımı paylaşan genç çalışma arkadaşlarım Betül Öney Doğan ile Nihal Kocabay Şener'in teşvikleriyle derleme bir kitap çıkarmaya karar verdik. İletişim akademisyenleriyle sınırlayacaktık. Öyle de oldu. İlk Medya ve Din derlemesi sonuçta iki genç iletişimcinin yoğun emeğiyle ortaya çıktı. Yetinmedik, yetinemedik. Konu hâlâ irdelenmemiş bir dizi konuyu ele almayı gerektiriyordu. Hele farklı dinsel inanış ve oluşumları da düşününce daha alacak çok yol vardı. Yola koyulmuştuk bir kere.

Yolumuz bu kez, bir sempozyuma çıkardı bizi ve eşzamanlı olarak ikinci bir derleme kitaba. Derlemenin ikinci kitabını dijitalleşme izleğinde kurgularken, sempozyumu da yaklaşık altmış davetli konuşmacının yer alacağı, medya-dini açımlayacak on farklı panel olarak tasarlamıştık. Sempozyum süresince medya-din çerçevesinde siyasetten ticarete, sanattan söyleme, eğitimden sosyal değişmeye, görselleşmeye dek bir dizi konu tartışıldı. Sempozyumun bittiği gün ikinci derlememiz Dijitalleşen Din baskıdan çıkmış, elimize ulaşmıştı.

'Medyada Dinin Popüler Temsili' başlıklı ilk tebliğimin ardından geçen zamanda sempozyum tartışmaları da dahil üç derlemeye erişmiştik. Sanırım çok yorulduk. Uluslararası sempozyuma gitme, müteakip derlemeler çıkarma, kurumsallaşma planlarımız zihinlerimizde kaldı. Sürdüremedik...

Bugün arkama baktığımda iyi işler çıkarmış olduğumuzu düşünüyorum, umalım bir gün devamını getirme imkânı da buluruz. Ama bu süreçte, bireysel olarak ben ne yapmışım, diye kendime sorduğumda işte elinizdeki bu kitap ortaya çıktı.

Bu derleme benim yazı, tebliğ ve söyleşilerimden oluşmakta. Belki yaraya bir parça merhem olur umuduyla bir araya getirdim. İçerden bir kaygı, içerden bir ses olarak, belki medya ve din'den ne anladığımızı, ne anlaşılması gerektiğini ihsas edebilmek için, arz ile arş arasının hükümlerini ve yaratılmışlığın rükünlerini medyaya bırakmamak için belki de...

Derlemedeki metinleri buraya alırken yeniden gözden geçirdim. Yer yer tekrarlar vardı, çok dokunmadım. Bazılarını yeniden başlıklandırdım. Onları yayın tarihlerine göre sıraladım. Yayın yerlerini belirttim. Bu sayede hem benim konuya yaklaşım serüvenim izlenebilecek, hem de medya-din alanındaki güncel dönüşümler hakkında fikir edinilebilecektir, kanısındayım. Nihal Kocabay Şener de her zamanki gibi yine katkısını esirgemedi. Düzelti ve eleştirileri metinleri besledi. İleriki sayfalarda yer alan sempozyum açış konuşmasında da yoğun emeği var. Bu vesileyle kendisine çok teşekkür ediyorum. Ayrıca dostlarım Osman Bayraktar ve Cemal Şakar'a da teşekkür ediyorum; teşvik ettiler, destek oldular. Son teşekkür de yayıncıma, derlemeyi titiz emeğiyle yeryüzündeki muhataplarına bıraktığı için...

Son cümle olarak, medya ve din çalışmaları için hâlâ yolun başında olduğumuzu söyleyebilirim. Çorbaya bir tuz kabilinden ortaya çıkan bu derlemenin ilgisine hitap edebilmesini, özellikle medya-din alanında çalışanlara bir soluk vermesini ve tatminkâr eserlerin inkişafına aracılık etmesini dileyelim; ve 'gayret bizden başarı Allah'tan' diyerek başlangıç sözümü zü bitirelim.

Üsküdar, Şubat 2018